

Kotien kanssa tehtävä yhteistyö

- tuen uudistus ammatillisessa koulutuksessa

YHTEISTYÖ EI OLE VALINTAKYSYMYKS

OPPIVELVOLLISUUSLAKI 2014/2020:

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201214#Pidm45237815798928>

LUKIOLAKI (714/2018)

§ 31 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180714#L5P31>

LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2019:

Luku 3.5 Kodin ja koulun yhteistyö

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/lukion_opetussuunnitelman_perusteet_2019.pdf

LAKI AMMATILISESTA KOULUTUKSESTA (531/2017):

124§ Koulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoite

45§ Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadinta ja hyväksyminen

67§ Erityisestä tuesta ja poikkeamisesta päättäminen

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170531#Pidm45237816206992>

OPPILAS- JA OPISKELUHUOLTOLAKI 1287/2013

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287#Pidm46111192160592>

YLEISSOPIMUS lapsen oikeuksista 60/1991

artikla 18. Vanhemmat ja muut huoltajat saavat tukea kasvatustehtäväänsä

https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2#idm46111192193568

Toivomme, että yhteistyö kotien kanssa olisi selkeämmin mukana myös lakiuudistuksessa.

64 § Oikeus erityiseen tukeen, perustelut (2)

- Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitettaisiin sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu luotettavilla tavoilla joko perusopetuksen tai toisen asteen koulutuksen aikana. Nämä tekijät voivat johtua kapea- tai laaja-alaisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisista vaikeuksista tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta.
- Mikäli opiskelija olisi perusopetuksen aikana saanut erityistä tukea, olisi tukitoimet kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Vaikeudet voidaan tunnistaa myös toisen asteen koulutuksen alussa tai aikana. Tällöin opiskelijan oppimisvaikeudet voitaisiin todentaa erilaisten seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia haastateltaisiin sekä opiskelijoita että opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuollon toimijoiden kanssa.
- Kyse on erityispedagogisesta tuen arvioinnista, eikä se edellytä diagnoosia, lääkärin tms. asiantuntijalausuntoa, vaan havaitut erityisen tuen tarpeet riittävät tuen perusteeksi. Opiskelijan tarvitsema erityisen tuen tarve, suunnitellut tukitoimet ja erityisjärjestelyt kirjattaisiin opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelmaan tutkinnon osittain nykytilaa vastaavasti. Kirjauksissa tulisi erityisesti kiinnittää huomiota tukitoimien ja erityisjärjestelyjen toteutumisen seurantaan ja tukitoimien vaikuttavuuden arviointiin.
- Nykytilaa vastaavasti 4 momentissa säädettäisiin, että erityisopetuksen tavoitteena on lisäksi edistää opiskelijan opintoja ja hyvinvointia yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon, kuntoutuspalveluiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Erityisopetuksessa tehtäisiin tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen vammaispalveluiden kanssa. Opiskeluhuoltohenkilöstö sekä hyvinvointialueen johto tarvitsevat perehdytystä ja koulutusta ammatillisessa koulutuksessa järjestettävästä erityisopetuksesta.

Nuoren itsenäistyminen ei tarkoita, että pitää pärjätä yksin!

Minna Palmu
Väitöskirjatutkija, Jyväskylän yliopisto
Asiantuntija, Suomen Vanhempainliitto (Vanhempien Barometri)
Pvm. 29.10.2024 Tilaisuus: Tukevasti kiinni toisen asteen opintoihin

Vanhempien näkemyksiä

nuorten koulunkäynnistä,
kodin ja oppilaitoksen
yhteistyöstä sekä
vanhemmuudesta
ja kasvatuksesta kotona

Suomen Vanhempainliitto
Förbundet Hem och Skola i Finland

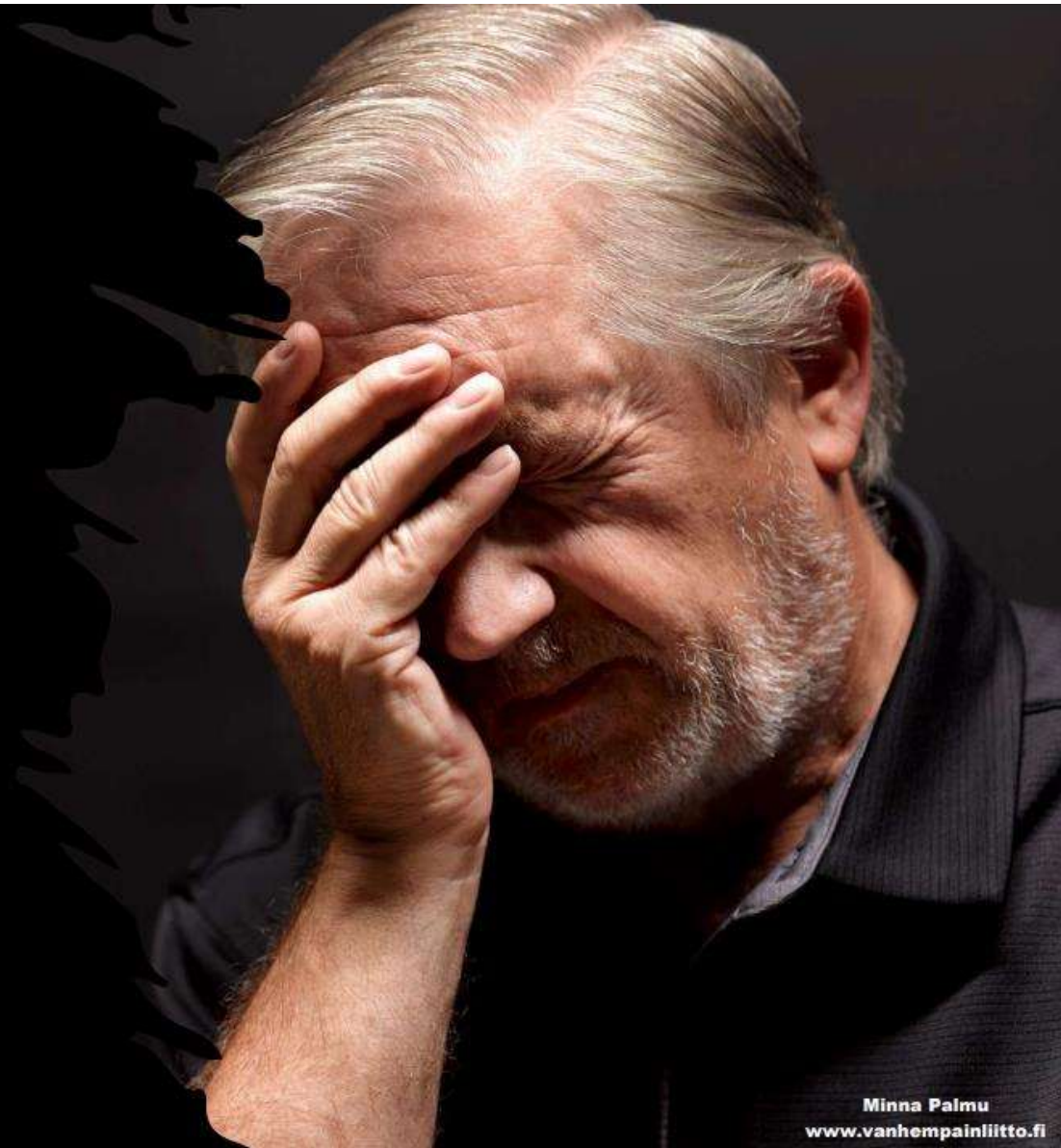

Föräldrarnas åsikter

om de ungas skolgång,
samarbetet mellan hemmet
och läroanstalten samt
föräldraskapet och
fostran i hemmet.

Förbundet Hem och Skola i Finland
Suomen Vanhempainliitto

**Vanhemmuuden
haasteet ja huolet
voivat
moninkertaistua
astuttaessa
toiselle asteelle.**

Miksi ja miten vanhemmat mukaan toisen asteen opintoihin ja tuen suunnitteluun?

HYVÄ KODIN JA OPPLAITOKSEN YHTEISTYÖ

- Tukee nuorten kasvua, parantaa oppimistuloksia.
- Lisää nuorten hyvinvointia. Vähentää kiusaamista.
- Tukee vanhemmuutta.
- Tukee opettajien työtä ja pedagogiikkaa.
- Lisää yhteisöllisyyttä ja yhteisöön kuulumisen tunnetta.
- Lisää koko yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta. Luo aikuisten turvaverkon nuorten ympärille.
- Saa nuoret ja vanhemmat viettämään enemmän aikaa yhdessä.
- Vahvistaa suomalaista ammatillista koulutusta ja lukiota.

www.vanhempainliitto.fi Minna Palmu *Castro, M., Expósito-Casas, E., López-Martín, E., Lizasoain, L., Navarro-Asencio, E., & Gaviria, J. L. (2015) Parental involvement on student academic achievement:

”Kodin, kavereiden ja opettajien antama tuki on yhteydessä oppilaan yleiseen elämän tyytyväisyyteen. Tämän puolestaan voidaan osoittaa olevan suoraan yhteydessä kouluviihtyvyyteen.”

Manninen, S. (2018). Kouluviihtyvyys ja siihen liittyvät tekijät peruskoulussa ja toisen asteen opinnoissa [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto.] Wang, M-T., Kiuru, N., Degol, J. & Salmela-Aro, K. (2018).

"Mä olen saanut mahdollisuudet oppia" :
Opintoihin kiinnittyminen ammatillisessa
koulutuksessa

**Vanhempien kannustus,
tsemppaaminen, säännöllinen
koulussa käymisestä huolehtiminen
erityisesti ensimmäisenä
opiskeluvuotena**

–
**tukee nuoren opintoihin
kiinnittymistä.**

*Satu Niittyalahti 2021

*Niittyalahti, S. 2021. *"Mä olen saanut mahdollisuuden oppia": Opintoihin kiinnittyminen ammatillisessa koulutuksessa.* [Doctoral thesis, Faculty of Education and Culture] University of Tampere. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2014-0>

Minna Palmu
www.vanhempainliitto.fi

VANHEMPIEN OSALLISUUS – ESTEET

VANHEMMAN YKSILÖLLISET JA PERHEESEEN LIITTYVÄT ESTEET

Vanhempien uskomukset vanhempien osallisuudesta (+ omat negatiiviset kokemukset koulusta), vanhempien nykyiset elämäntilanteet, vanhempien käsitykset osallistumiskutsuista sekä **vanhempien sosioekonominen tausta ja sukupuoli.

LAPSEEN LIITTYVÄT ESTEET

Ikä, oppimisvaikeudet ja -vammat, lahjat ja kyvyt sekä käyttäytymisongelmat.

OPETTAJA – VANHEMPI SUHTEESEEN LIITTYVÄT ESTEET

Erilaiset asialistat, asenteet ja käytetty kieli, olettamukset (joita syntyy puuttellisesta vuorovaikutuksesta)

Hornby, G. & Blackwell, I. (2018). Barriers to parental involvement in education: an update. *Educational Review*, 70(1), 109-119.

**Vincent, C. (2017). 'The children have only got one education and you have to make sure it's a good one': Parenting and parent-school relations in a neoliberal age. *Gender and Education*, 29(5), 541-577.

**Lareau, A. (2011). *Unequal Childhoods: Class, Race, and Family Life*. University of California Press.

www.vanhempainliitto.fi

VANHEMPIEN OSALLISUUS – ESTEET

YHTEISKUNNALLISET ESTEET

Historialliset, demografiset, poliittiset ja taloudelliset kysymykset, jotka saattoivat toimia vanhempien osallisuuden esteenä

MUUT ESTEET

**Käytännön esteet
koulujen / henkilöstön työajat, myös asenteet
työskennellä illalla – monet vanhemmat töissä päivällä
Tiedon puute: vanhemmat eivät tiedä, miten ja ketä
lähestyä koulussa.**

Hornby, G. & Blackwell, I. (2018). Barriers to parental involvement in education: an update. *Educational Review*, 70(1), 109-119.

www.vanhempainliitto.fi

KOTIVÄKI MUKAAN OPINTOJEN SUUNNITTELUUN

Mahdollisuus oppia tuntemaan **opiskelija kokonaisvaltaisesti – myös tunnistaa paremmin ne opiskelijat, jotka tarvitsevat tavanomaista enemmän tukea opintoihinsa

Yhteistyön yhteiset pelisäännöt

Toiveiden ja odotusten sanoittaminen

**** Nuoren läsnäoloa koulussa vahvistaa kodin ja koulun avoin dialogi ryhädynamiikasta, opettajan-nuoren välisestä suhteesta, perheen elämästä, nuoren mielenkiinnon kohteista. Vincent, C. (2017). 'The children have only got one education and you have to make sure it's a good one': Parenting and parent-school relations in a neoliberal age. *Gender and Education*, 29(5), 541-577.**

Huoltajilla on usein arvokasta tietoa nuorestaan ja toimivista tukikeinoista

HOKS-KESKUSTELU (Ammatillinen koulutus) Alaikäisen opiskelijan huoltajalla tai laillisella edustajalla TULEE OLLA MAHDOLLISUUS OSALLISTUA opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadintaan ja päivittämiseen. LAKI AMMATILLISESTA KOULUTUKSESTA (531/2017)

Mikä tilanne lakiuudistuksessa?

TUKI OPINNOISSA (N=1373)

TUKI JA NUORI EIVÄT AINA
NÄYTÄ LÖYTÄVÄN
TOISIAAN.

MONENLAISTA TUKEA ON
TARJOLLA JA
HENKILÖKUNTA ON
AIDOSTI KIIINNOSTUNUT
NUORISTA.

OPPILAITOS ON
SUUNNITELLUT
ANTAVANSA TUKEA,
VANHEMMAT EIVÄT TIEDÄ
TUEN TOTEUTUMISESTA

SAATAVILLA OLEVA TUKI EI
AINA OLE
TARKOITUKSEN MUKASTA
JA/TAI RIITTÄVÄÄ NUOREN
TARPEISIIN

VANHEMMAT EIVÄT TIEDÄ
MILLAISTA TUKEA
OPPILAITOKSESSA ON
TARJOLLA TAI KENEEN TULISI
OLLA YHTEYDESSÄ TUKEEN
LIITTYVISSÄ ASIOISSA

SAATAVILLA OLEVA TUKI EI
AINA OLE YHTENÄISTÄ
EIKÄ SITÄ ANNETA
JÄRJESTELMÄLLISESTI

OPPILAITOS EI OLE TARJONNUT TUKEA –
RESURSSIEN PUUTE, TUEN VAATIVUUS,
HENKILÖKUNNAN
EPÄPÄTEVYYS/HALUTTOMUUS, TUKI – JA
OPISKELUPALVELUIDEN VÄLISEN
YHTEISTYÖN PUUTE/HEIKKOUS.

Suosituksukset

✓ Oppilaitoksessa tulee kiinnittää huomiota luottamuksen rakentamiseen vanhempien kanssa, jotta vanhemmat voivat olla oppilaitokseen yhteydessä matalla kynnyksellä, kun huoli lapsesta herää.

✓ Vanhemmille tulee avata opiskelun tuen muotoja ja kenen puoleen tukiasioissa tulee kääntyä.

✓ Vanhemmille tulee avata, miten nuoren tuki on järjestetty ja miten se toteutuu käytännössä. Myös vanhempien kokemuksia tulee kuulla nuoren tukea suunniteltaessa.

✓ Opiskelun tuki tulee järjestää niin, ettei se ole nuorta leimaavaa. Kodin ja oppilaitoksen tulee tehdä yhteistyötä ja rohkaista nuorta ottamaan tukea vastaan.

KODIN JA OPPILAITOKSEN YHTEISTYÖ

Vanhempien yhteistyöhön liittyvät näkemykset

	Täysin tai jokseenkin samaa mieltä		Täysin tai jokseenkin eri mieltä		En osaa sanoa
	Amma- tillinen	Lukio	Amma- tillinen	Lukio	
Saan vanhempana riittävästi tietoa lapseni opintojen rakenteesta (esim. oppiaine- ja opintovalinnoista, tutkinnon sisällöstä ja opintojen toteutuksesta)	53 %	63 %	44 %	36 %	2 %
Saan vanhempana riittävästi tietoa lapseni opintojen etenemisestä	52 %	69 %	45 %	30 %	2 %
Saan positiivista palautetta lapseni opinnoista	36 %	36 %	55 %	55 %	9 %
Saan riittävän ajoissa tietoa lapseni opintojen etenemiseen liittyvistä huolista	28 %	25 %	34 %	29 %	43 %
Saan riittävän ajoissa tietoa lapseni hyvinvointiin liittyvistä huolista	27 %	26 %	29 %	26 %	46 %
Saan oppilaitokselta riittävästi tietoa opiskeluhuollon palveluista	60 %	69 %	31 %	24 %	8 %
Oppilaitos kannustaa vanhempia yhteistyöhön oppilaitoksen kanssa	53 %	62 %	32 %	25 %	14 %
Minua kuullaan lapseni opiskelua koskevissa asioissa	50 %	45 %	25 %	24 %	29 %
Kerron matalalla kynnyksellä opettajalle tai muulle oppilaitoksen henkilöstölle lapseni opintoihin liittyvistä huolista	74 %	64 %	16 %	24 %	12 %
Annan positiivista palautetta oppilaitokselle	50 %	49 %	27 %	30 %	22 %
Olen saanut oppilaitokselta konkreettisia vinkkejä ja neuvoja, miten voin vanhempana tukea lapseni opiskelua	29 %	42 %	52 %	43 %	17 %

YLEISEN TIEDOTTAMISEN LISÄKSI TOIVOTTIIN (n=1746)

AJANTASAISTA, SÄÄNNÖLLISTÄ JA AVOINTA
VIESTINTÄÄ OPINTOJEN ETENEMISESTÄ,
MYÖS SILLOIN KUIN OPINNOT ETENEVÄT
SUUNNITELLUSTI

POSITIIVISTA
PALAUTETTA NUOREN
OPINNOISTA

HENKILÖKOHTAISIA
TAPAAMISIA
RYHMÄNOHJAAJAN /
VASTUUOPETTAJAN
KANSSA

WILMA-MERKINTÖJEN
TAI VASTAAVIEN
KÄYTTÄMISTÄ – YHTEISET
KÄYTÄNNÖT
OPPILAITOKSEN SISÄLLÄ

VARHAISTA YHTEYDENOTTOA,
JOS OPPILAITOKSELLA HERÄÄ
HUOLI OPISKELIJASTA

VANHEMPAINILTOJA TMS.
USEAMMIN KUIN KERRAN
OPINTOJEN AIKANA –
MYÖS RYHMÄKOHTAISIA
TAPAAMISIA

YHTEISTYÖTÄ ON TÄRKEÄÄ TEHDÄ KOKO OPINTOJEN AJAN

Ajantasainen ja säännöllinen viestintä

Henkilökohtaiset tapaamiset, viestit, puhelut

Yhteisölliset tilaisuudet

KOTIEN KANSSA TEHTÄVÄN YHTEISTYÖN VUOSIKELLO:

Kirjataan kotiväelle suunnatut tapahtumat ja kenen vastuulla tapahtumien toteuttaminen on – auttaa henkilökuntaa oman työn suunnittelussa ja ennakoinnissa – mahdollistetaan kotiväen osallistuminen, kun päivämäärät saadaan ajoissa

Kirjataan yhteiset viestinnän käytännöt ja pelisäännöt – tukee systemaattista ja avointa vuorovaikutusta kotien kanssa - vahvistaa kotien kanssa tehtävän yhteistyön tasalaatuisuutta

Vuosikellon hyödyntäminen antaa mahdollisuuden sanoittaa oppilaitokselle tärkeitä asioita kotiväelle ajantasaisesti koko opintojen ajan vs. kaikki informaatio kerralla esim. kotiväenillassa

ENNAKOIDAAN, MITEN YHTEISTYÖ MUUTTUU KUIN NUORI TÄYTTÄÄ 18 VUOTTA – YHTEISTYÖTÄ VOIDAAN JATKAA MONIN TAVOIN VAIKKA NUORI EI JAKAISI WILMAA HUOLTAJILLEEN – TÄRKEÄ SANOITTA MYÖS KOTIVÄELLE

ONNISTUNEEN ARJEN VIESTINNÄN ELEMENTIT

POSITIIVISUUS

vaalitaan myönteistä ilmapiiriä

INFORMATIIVISUUS, YTIMEKKYYS JA SELKEYS

kappalejaot, boldaukset auttavat, hyvä kieli - vältetään puhekieltä

AVOIMUUS JA KANNUSTAVUUS

kerrotaan avoimesti ongelmista ja onnistumisista -
kiitetään, kun siihen on mahdollisuus

ENNAKOIVUUS

tiedotetaan hyvissä ajoin -
puutuaan hyvissä ajoin

SÄÄNNÖLLISYYS JA AJANTASAISUUS

viestitään tasaisin väliajoin ajankohtaisista asioista

VUOROVAIKUTUKSELLISUUS

yhteyshenkilö, kehen voi olla yhteydessä

VALMIIT VIESTIPOHJAT

yhtenäinen ja kaikille oleellisen tiedon saavutettavuus

ONNISTUNEEN HENKILÖKOHTAISEN TAPAAMISEN ELEMENTIT

TEE ALOITE YHTEISTYÖLLE
VARHAISESSA VAIHEESSA

TARJOA AIKAA JA ERILAISIA TAPOJA
VUOROVAIKUTUKSELLE RIITTÄVÄN AJOISSA

RAKENNA TIETOISESTI MYÖNTEISTÄ
JA TURVALLISTA ILMAPIIRIÄ

KUUNTELE JA OLE KIINNOSTUNUT NUOREN
JA PERHEEN ASIOISTA

KERRO OMAT TOIVEESI JA ODOTUKSESI YHTEISTYÖLLE

USKALLA OTTAA PUHEEKSI MYÖS HANKALAT ASIAT

OTA MAHDOLLINEN KRITIIKKI VASTAAN RAKENTAVASTI

<https://vanhempainliitto.fi/vanhempainliiton-toiminta/toinen-aste/kodin-ja-toisen-asteen-oppilaitoksen-yhteisty/>

TIETOA JA VINKKEJÄ KOTIEN KANSSA TEHTÄVÄÄN YHTEISTYÖHÖN

www.vanhempainliitto.fi/toinen-aste

VANHEMPAINLIITON YOUTUBE-KANAVALTA:

[Minidokumenttisarja toinen aste suomi! Kotien kanssa tehtävä yhteistyö toisella asteella](#)

**TOINEN
ASTE
SUOMI**

www.vanhempainliitto.fi